

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЧЕРНЕЦЬКА ЮЛІЯ АНАТОЛІЇВНА

УДК 330.13 : 657.411 : 334.716

**УПРАВЛІННЯ РЕНТАБЕЛЬНІСТЮ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ
ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА**

Спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Одеса – 2015

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Одеському національному економічному університеті Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Янковий Олександр Григорович,
Одеський національний економічний університет,
завідувач кафедри економіки підприємства

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Метеленко Наталя Георгіївна,
Запорізька державна інженерна академія,
завідувач кафедри фінансів

кандидат економічних наук, доцент
Свірідова Світлана Сергіївна,
Одеський національний політехнічний університет,
доцент кафедри економіки підприємств

Захист відбудеться «24» вересня 2015 р. о 15 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.055.03 в Одеському національному економічному університеті за адресою: 65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8, ауд. 217.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Одеського національного економічного університету за адресою: 65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8, ауд. 211.

Автореферат розісланий «21» серпня 2015 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Н. А. Сиротенко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах обмеженості ресурсів із метою підтримання життєздатності підприємства постійно виникає потреба в контролі за ефективністю віддачі власного капіталу. Для оцінювання віддачі капіталу у більшості випадків використовується інтегральний показник – рентабельність власного капіталу.

Досить часто перед управлінським персоналом постає завдання не тільки підвищити рентабельність, а й визначити цільовий рівень рентабельності власного капіталу та розробити заходи щодо його забезпечення, оскільки даний рівень рентабельності власного капіталу передбачає необхідний рівень для розвитку підприємства і накопичення резервів з урахуванням фінансового ризику. Сучасні проблеми управління рентабельністю власного капіталу багато в чому обумовлені зростанням швидкості змін зовнішнього середовища. У зв'язку з цим виникає потреба в розробці гнучкої й обґрунтованої системи управління рентабельністю капіталу як системи управління підприємством в цілому.

Теоретичним та практичним проблемам управління власним капіталом підприємства присвячено значну кількість праць вітчизняних і зарубіжних учених. Фундаментальні питання розглядаються в роботах В. В. Баліцької, І. О. Бланка, Є. Ф. Брігхема, Ф. Ф. Бутинця, А. В. Грачова, Г. Г. Кірейцева, В. В. Ковальова, Н. Г. Метеленко, Д. Стоуна, О. С. Стоянової та ін.

Результати дослідження теоретичних і практичних аспектів управління рентабельністю, ефективності діяльності підприємства в цілому викладено в роботах як зарубіжних, так і вітчизняних економістів. Суттєвий внесок у розробку питання оцінювання ефективності функціонування підприємства зробили А. Маршалл, П. Самуельсон, Ф. Хайєк, Й. Шумпетер. Серед вітчизняних науковців можна виділити дослідження І. Т. Балабанова, Р. С. Квасницької, С. С. Свірідової, В. М. Суторміної, О. О. Шеремета.

Дослідженням теоретичних і методичних принципів управління на основі цільових показників займаються такі вчені: І. О. Бланк, Ю. А. Єгупов, П. Друкер, Л. О. Лігоненко, О. О. Орлов, А. М. Поддєрьогін та ін. На питаннях аналізу та управління рентабельністю власного капіталу зосереджено увагу дослідників О. Я. Базилінської, Ф. Ф. Бутинця, А. Г. Загороднього, В. В. Ковальова, Г. О. Крамаренко, Л. Ю. Мельничук, В. О. Подольської, С. Ф. Покропивною, Г. В. Савицької, О. Є. Чорної, О. Г. Янкового, О. В. Яріш.

Проте деякі проблеми управління рентабельністю власного капіталу, виділення чинників, які впливають на цей показник, залишаються не вирішеними. Зокрема, недостатньо розроблено інструментарій управління рентабельністю власного капіталу, який, на нашу думку, потребує подальшого дослідження та вдосконалення наявних підходів до управління даним показником. Об'єктивна необхідність подальшого поглиблення теоретичних досліджень і розробки методичних основ управління рентабельністю власним

капіталом обумовила актуальність теми, мету та задачі даного наукового дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану наукових досліджень кафедри економіки підприємства Одеського національного економічного університету. Проведене дослідження пов'язане з науковими темами: «Чинники та шляхи посилення конкурентоздатності і підвищення ефективності роботи підприємств в галузях народного господарства України» (державний реєстраційний номер 0107U011413), «Теоретико-методичні та організаційні основи управління конкурентоспроможністю підприємств України» (державний реєстраційний номер 0013U000655), а також прикладної роботи «Аналіз рентабельності власного капіталу підприємств хлібопекарської галузі» (державний реєстраційний номер 0114U000279), де здобувачем запропоновано оцінку синергетичного ефекту чинників та процедуру управління рентабельністю власного капіталу для забезпечення життєздатності вітчизняних підприємств.

Мета і завдання дослідження. Головною метою роботи є вдосконалення теоретичних і методичних підходів до управління рентабельністю власного капіталу підприємства. Для досягнення поставленої мети в дисертації визначено такі основні задачі:

- дослідити теоретичну базу понять, підходів до управління рентабельністю власного капіталу промислових підприємств;
- розкрити зміст і запропонувати власне визначення поняття «управління рентабельністю власного капіталу промислового підприємства»;
- розширити та доповнити наявні моделі рентабельності власного капіталу підприємства;
- оцінити синергетичний ефект взаємодії чинників, що визначають рентабельність власного капіталу;
- дослідити багатоваріантність напрямів формування рентабельності власного капіталу підприємства;
- проаналізувати стан хлібопекарської галузі України;
- сформувати та апробувати підходи до управління рентабельністю власного капіталу, що ґрунтуються на досягненні двох стратегічних цілей: максимізації рентабельності власного капіталу або досягненні його цільового рівня;
- обґрунтувати доцільність використання критеріального показника, що дозволяє визначити оптимальні шляхи реалізації двох підходів до управління рентабельністю власного капіталу підприємств хлібопекарської галузі України;
- побудувати регресійну модель рентабельності (збитковості) продажів, виявити резерви підвищення показника покриття та оборотності активів.

Об'єктом дослідження є процес управління рентабельністю власного капіталу промислових підприємств.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади управління рентабельністю власного капіталу промислових підприємств.

Методи дослідження. У роботі були використані загальнонаукові та спеціальні прийоми та методи: структурно-логічний аналіз – для вивчення понять «капітал підприємства», «чистий прибуток», «рентабельність власного капіталу», монографічний (при вивченні поглядів учених на проблему управління рентабельністю власного капіталу); порівняльний аналіз – при уточненні досліджуваних показників; індексний аналіз – при визначенні синергетичного ефекту чинників рентабельності власного капіталу; графічний – при дослідженні динаміки виробництва хліба та хлібобулочних виробів Одеської області та України в цілому; економіко-математичне моделювання та прогнозування – для розробки регресійної моделі рентабельності продажів хлібопекарської продукції, розрахунку прогнозних значень даного показника. Для визначення цільового рівня рентабельності власного капіталу підприємства був використаний цільовий метод управління.

Інформаційну базу дослідження складають закони України, постанови Кабінету Міністрів України, офіційні матеріали Державної служби статистики України, Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України, методичні рекомендації Аудиторської палати України, опрацьовані монографії, друковані та електронні матеріали конференцій, дані відкритої звітності підприємств хлібопекарської галузі України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в поглибленні теоретичних і методичних підходів до управління рентабельністю власного капіталу промислового підприємства. Найбільш вагомими результатами роботи, що характеризують її новизну та особистий внесок, такі:

удосконалено:

- підходи до управління рентабельністю власного капіталу, що, на відміну від наявних, ґрунтуються на досягненні двох стратегічних цілей: 1) максимізації рентабельності власного капіталу з урахуванням інвестиційних можливостей підприємства; 2) досягненні цільового рівня рентабельності власного капіталу з мінімальними інвестиційними витратами, які надають можливість розробити оптимальну програму заходів на основі критеріального показника – інвестиційної вартості одного відсоткового пункту приросту рентабельності власного капіталу;

- методичний підхід до визначення цільового рівня рентабельності власного капіталу промислового підприємства, який, на відміну від існуючих, надає можливість отримати оцінку потрібного рівня рентабельності та врахувати допустимий фінансовий ризик;

- визначення поняття «управління рентабельністю власного капіталу підприємства», яке, на відміну від загальноприйнятого, носить цільовий характер та дозволяє визначити складові управління;

- моделі рентабельності власного капіталу підприємства, які вирізняються від наявних тим, що включають коефіцієнт питомої ваги позикового капіталу, коефіцієнт оборотності позикового капіталу. Це дозволяє оцінити вплив позикового капіталу на рентабельність власного капіталу;

набуло подальшого розвитку:

- оцінювання синергетичного ефекту взаємодії чинників, які визначають рентабельність власного капіталу підприємства, що характеризується, на відміну від існуючих, точністю розрахунку сумісного впливу факторів;
- методичний підхід до визначення умовної рентабельності власного капіталу, який, на відміну від існуючих, ураховує допустимий фінансовий ризик та багатоваріантність напрямів змін чинників, що надає змогу приймати відповідні рішення в процесі управління рентабельністю власного капіталу підприємства;
- моделювання залежності рентабельності продажів від коефіцієнта покриття і оборотності активів, яке, на відміну від наявного, дозволяє побудувати довірчі інтервали прогнозу рентабельності продажів підприємств хлібопекарської галузі із заданою ймовірністю.

Практичне значення отриманих результатів. Основні положення, викладені в дисертаційній роботі, мають не тільки теоретичне, а й прикладне значення для діяльності підприємства.

Результати проведеного дослідження знайшли практичне застосування в управлінні рентабельністю власного капіталу, що підтверджується відповідними актами ФОП Лоперова Л. О. (акт № 16 від 13.03.2015 р.), ПАТ «Одеський коровай» (акт № 176 від 03.04.2015 р.), міні-пекарні «Італійський хліб» кооперативу «Будпроект» (акт № 48 від 07.04.2015 р.), Департаменту економічного розвитку і торгівлі Одеської обласної державної адміністрації (акт № 04.2-15/1409 від 08.04.2015 р.).

Окрім того, результати наукової роботи використовуються в навчальному процесі в Одеському національному економічному університеті під час викладання дисциплін «Економіка підприємства», «Математико-статистичні методи та моделі в управлінні підприємством», «Планування і контроль на підприємстві» (довідка № 01–18/775 від 10.04.2015 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійною науковою працею, у якій викладено авторські підходи до управління рентабельністю власного капіталу підприємств хлібопекарської галузі України. Розглянуті підходи, ідеї, отримані результати, які визначають наукову новизну, належать автору. Основні пропозиції, положення знайшли відображення у статтях, тезах автора, які вказані у списку опублікованих праць. Із наукових праць, які видані в співавторстві, використано лише ті положення, які належать здобувачеві.

Апробація результатів дисертації. Головні розробки дисертаційної роботи доповідалися автором і обговорювалися на науково-практичних конференціях, зокрема на IV науково-практичній конференції молодих науковців «Україна в умовах світової кризи: шляхи вирішення проблем» (м. Одеса, 2009 р.); підсумковій науково-практичній конференції професорсько-викладацького складу (м. Одеса, 2010 р.); II міжнародній науково-практичній конференції «Эффективность бизнеса в условиях трансформационной экономики» (м. Сімферополь, 2010 р.); Міжнародній науково-практичній

конференції «Економіка і управління в умовах глобалізації» (м. Донецьк, 2010 р.); V міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні технології управління підприємством та можливості використання інформаційних систем: стан, проблеми, перспективи» (м. Одеса, 2010 р.); II міжнародній науково-практичній конференції «Виклики та потреби бізнесу XXI століття» (м. Київ, 2011 р.); II міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми економіки та менеджменту: теоретичні та практичні аспекти (м. Хмельницький, 2011 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Україна: СХІД-ЗАХІД – проблеми сталого розвитку» (м. Львів, 2011 р.); VII всеукраїнській науково-практичній конференції молодих науковців (м. Одеса, 2012 р.); VII міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні технології управління підприємством та можливості використання інформаційних систем: стан, проблеми, перспективи» (м. Одеса, 2012 р.); I міжнародній науково-практичній конференції «Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики» (м. Одеса, 2012 р.); II міжнародній науково-практичній конференції «Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики» (м. Одеса, 2013 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Інтеграційна система освіти, науки і виробництва в сучасному інформаційному просторі» (м. Тернопіль, 2014 р.); Всеукраїнській науково-практичній on-line конференції аспірантів, молодих учених та студентів (м. Житомир, 2014 р.); III міжнародній науково-практичній конференції «Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики» (м. Одеса, 2014 р.).

Публікації. Наукові та практичні положення опубліковано в 18 наукових працях загальним обсягом 5,32 д. а., з яких 5 статей надруковано в наукових збірниках, затверджених ДАК України як фахові, 2 статті – у міжнародних журналах, 1 стаття у виданні, що включено до наукометричних баз, розділ у колективній монографії, 9 публікацій у матеріалах конференцій.

Обсяг і структура роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків, викладених на 208 сторінках, з них 165 сторінок – основний текст. Дисертаційна робота містить 32 таблиці, 17 рисунків, 15 додатків викладено на 18 сторінках. Список використаних джерел складається з 200 найменувань на 20 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, визначено мету і основні задачі, об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення та апробацію отриманих результатів.

У першому розділі «**Теоретичні засади управління рентабельністю власного капіталу**» розглянуто теоретичні аспекти понять «капітал підприємства», «чистий прибуток», «рентабельність власного капіталу підприємства», «управління рентабельністю власного капіталу».

Показники рентабельності є важливішим елементом системи управління підприємством, оскільки саме вони характеризують ефективність його

виробничо-фінансової діяльності у звітному періоді. Вони є більш інформативними, ніж показники прибутку, оскільки прибуток виражає лише абсолютний ефект діяльності організації.

Ґрунтуючись на вивченні економічної літератури з питань вибору того чи іншого виду прибутку при розрахунку рентабельності власного капіталу, доведено, що в даному випадку є доцільним використання саме чистого прибутку (ЧП), а не валового прибутку, прибутку до оподаткування та ін.

Аналіз наукових доробок показав, що проблемі управління рентабельністю власного капіталу не приділяють належної уваги. Здійснюється лише аналіз динаміки показника, впливу чинників на результативний показник. Інші функції управління практично не розглядаються. Управління даним показником найчастіше зводиться до підбору цільової структури капіталу, за якої досягається бажаний рівень рентабельності з розрахунком ефекту фінансового важеля.

В економічній літературі викладено дві основні моделі рентабельності власного капіталу фірми «DuPont», а згодом з'явилися інші авторські моделі, що включають різні фактори, вибір яких залежить від мети дослідження результативного показника. Проте всі моделі мають один суттєвий недолік: у цих моделях зіставляється чистий прибуток, який включає як результати операційної діяльності, так і фінансової, та чистий дохід (виручка від реалізації). Між тим чистий дохід (виручка від реалізації), передусім, пов'язаний із реалізацією продукції, з операційною діяльністю.

У другому розділі «**Теоретико-методичні основи управління рентабельністю власного капіталу**» запропоновано разом із використанням 3-х і 5-факторних моделей фірми «DuPont» при аналізі рентабельності власного капіталу застосовувати 4-факторну модель, яка включає показник позикового капіталу.

В роботі встановлено, що основним джерелом формування активів промислових підприємств України в 2013 р. є поточні зобов'язання (41,9 %). Другим за обсягом використання є власний капітал (38,5 %), третім – довгострокові зобов'язання, частка яких склала 19,6 %. Відмічаємо зростання величини позикового капіталу на 7 %, утім підвищення власного капіталу (ВК) склало 6 %. Аналізуючи рентабельність власного капіталу ($\frac{ЧП}{ВК}$), окрім рентабельності продажів та інших показників, запропоновано враховувати оборотність позикових коштів, питому вагу позикового капіталу:

$$\frac{ЧП}{ВК} = \frac{ЧП}{ЧД} \times \frac{ЧД}{ПК} \times \frac{ПК}{А} \times \frac{А}{ВК}, \quad (1)$$

де $\frac{ЧП}{ЧД}$ – рентабельність продажів;

$\frac{ЧД}{ПК}$ – оборотність позикового капіталу;

$\frac{ПК}{А}$ – питома вага позикового капіталу в загальній валюті балансу;
 $\frac{А}{ВК}$ – коефіцієнт фінансової залежності.

Для розкладання за чинниками загального приросту результативної ознаки $\Delta \frac{ЧП}{ВК}$ у факторному економічному аналізі не існує універсального підходу, який би задовольняв усім вимогам. Однак в роботі встановлено, що, з позиції теорії синергії та проведення більш точного аналізу, найбільш доцільним є використання методу виявлення ізольованого впливу чинників, який дозволяє оцінити додатковий спільний ефект впливу чинників на результативний показник.

У роботі запропоновано розглядати управління рентабельністю власного капіталу як процес, спрямований на забезпечення досягнення максимізації або цільового рівня даного показника з урахуванням допустимого фінансового ризику тобто розглядаються два підходи до управління рентабельністю власного капіталу промислового підприємства.

Більш детально механізм управління рентабельністю власного капіталу на основі максимізації її рівня з урахуванням інвестиційних можливостей підприємства або досягнення її цільового значення з мінімальними інвестиційними витратами відображено на рис. 1 і 2.

Залежно від мети, яку ставить перед собою господарюючий суб'єкт (максимізація або досягнення цільового рівня), обирається той чи інший підхід. В обох випадках на першому етапі пропонується провести аналіз рентабельності власного капіталу підприємства.

Після ранжирування заходів за критеріальним показником (інвестиційна вартість 1 відсоткового пункту приросту рентабельності власного капіталу) формується оптимальна програма заходів, яка забезпечує максимізацію рентабельності власного капіталу (перший підхід).

Другий підхід (рис. 2) вирізняється від першого визначенням цільового рівня рентабельності власного капіталу підприємства, який розраховується як відношення цільового чистого прибутку до цільової величини власного капіталу.

Цільовий чистий прибуток – це планова потреба у фінансових ресурсах, які формуються за рахунок чистого прибутку підприємства та забезпечують реалізацію цілей його розвитку в майбутньому періоді. Цільова величина власного капіталу визначається з урахуванням сформованої раніше величини активів та нормативного значення коефіцієнта автономії. У роботі обґрунтовано розгляд цільової величини власного капіталу у вигляді діапазону значень (при значенні коефіцієнта автономії від 0,4 до 0,6). Важливість розрахунку цільового рівня рентабельності власного капіталу пояснюється тим, що він характеризує потрібний рівень для розвитку підприємства з урахуванням допустимого фінансового ризику.

Рис. 1. Етапи максимізації рентабельності власного капіталу (ВК) з урахуванням інвестиційних можливостей підприємства

Джерело: розроблено автором.

Можлива ситуація, коли плановий (прогнозний) рівень рентабельності власного капіталу буде вищим від цільового. На даному етапі процес планування рентабельності можна призупинити. Проте, як показує практика, найчастіше має місце зворотна ситуація, коли плановий (прогнозний) рівень менший від цільового. У цьому випадку варто коригувати окремі параметри тактичного плану підприємства, оскільки виникає необхідність у забезпеченні досягнення потрібного для розвитку підприємства рівня рентабельності (рис. 2).

Також виникає необхідність у розробці заходів, що сприятимуть підвищенню рентабельності власного капіталу підприємства. Як і в першому підході, формується оптимальна програма заходів за критеріальним показником, але з мінімальними інвестиційними витратами.

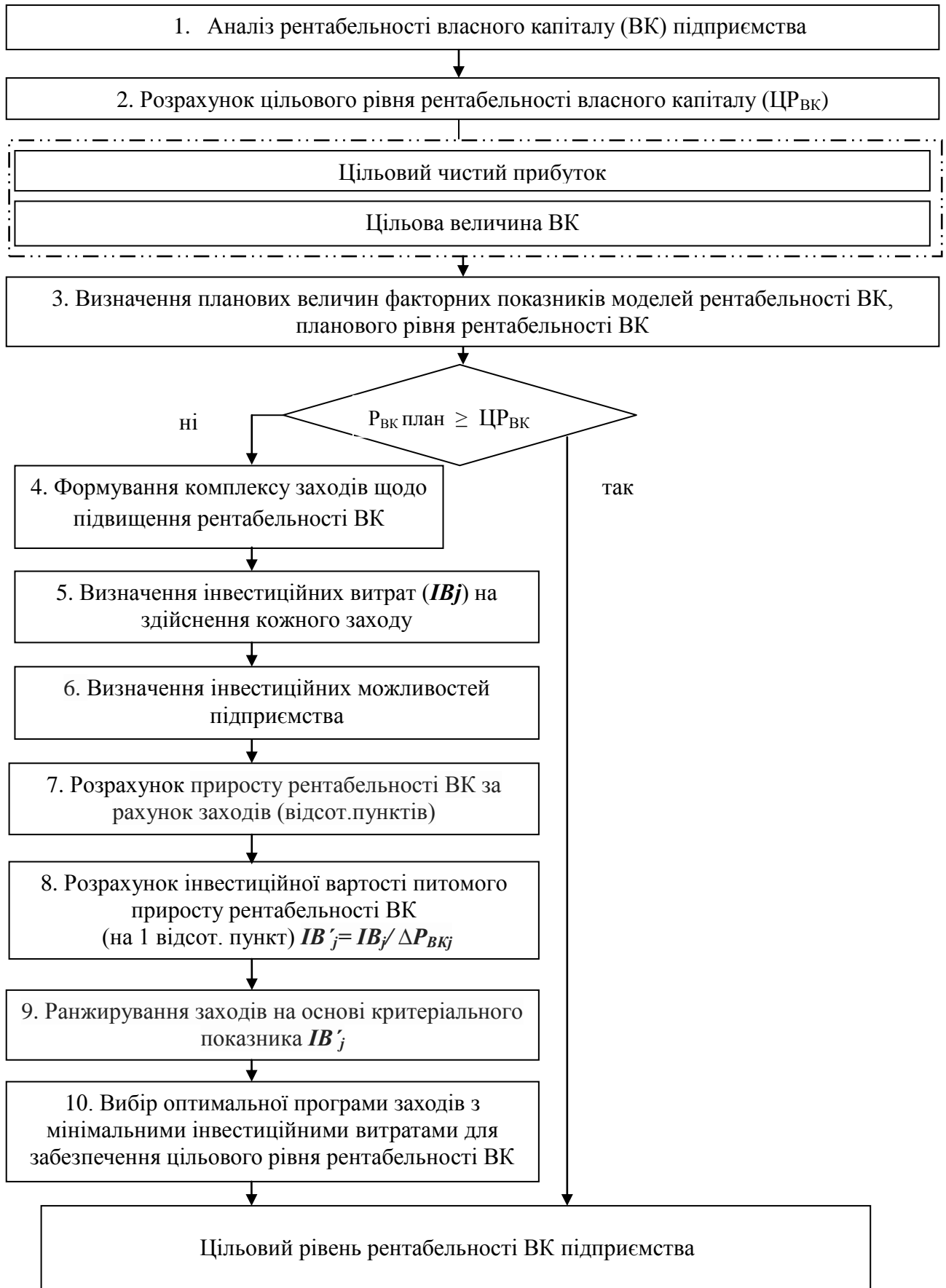

Рис. 2. Алгоритм управління рентабельністю власного капіталу підприємства задля досягнення цільового рівня

Джерело: розроблено автором.

У третьому розділі «Управління рентабельністю власного капіталу на підприємствах хлібопекарської галузі України» проведено аналіз сучасного стану підприємств хлібопекарської галузі, здійснено оцінку рівня рентабельності власного капіталу, реалізовано кореляційно-регресійну модель рентабельності продажів.

Установлено, що характерними рисами хлібопекарської галузі України є збитковість виробництва хліба масових сортів, значний рівень тіньового ринку (50–60 %). Як наслідок збитковості – нестача у підприємств власних обігових коштів для забезпечення їх діяльності. Це призводить до зниження обсягів виробництва, зменшення реалізації продукції, зрештою недоотримання прибутку. Для відшкодування нестачі коштів підприємства вимушені залучати позиковий капітал.

Щоб управляти тим або іншим показником, необхідно визначити чинники, що впливають на цей показник. Автором проведено аналіз рентабельності власного капіталу підприємств на основі методу виявлення ізольованого впливу чинників.

Рентабельність власного капіталу ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат» за період 2011–2013 рр. має тенденцію до спаду. Зокрема, у 2013 р. порівняно з 2012 р. рентабельність власного капіталу знизилася на 45,6 %, у т. ч. за рахунок зниження: 1) рентабельності продажів – на 40,5 %; 2) коефіцієнта фінансової залежності – на 13,5 %. Водночас досліджуваний показник збільшився за рахунок підвищення оборотності позикового капіталу на 14,4 %.

Синергетичний ефект склав +2,5 %, тобто сукупність чинників 4-факторної моделі позитивно впливає при аналізі динаміки результативного показника. На підставі цих даних можна коригувати політику реалізації продукції, фінансування діяльності підприємства.

Потреба в сумі капіталізованого прибутку ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат» у плановому періоді буде дорівнювати 3139,88 тис. грн.

Для хлібокомбінату визначено цільову величину власного капіталу з урахуванням допустимого фінансового ризику і цільову рентабельність власного капіталу (табл. 1).

Таблиця 1

**Цільові показники капіталу та рентабельності власного капіталу
ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат»**

№ варіанта	Коефіцієнт автономії (Ка)	Цільова сума власного капіталу, тис. грн.	Сума позикового капіталу, тис. грн.	Рентабельність власного капіталу, %
1	Якщо Ка = 0,4	28 275,21	42 412,82	11,10
2	Якщо Ка = 0,5	35 344,02	35 344,02	8,88
3	Якщо Ка = 0,6	42 412,82	28 275,21	7,40

Джерело: розраховано автором.

У табл. 2 показано розрахунок факторних показників на прикладі 4-факторної моделі. Використання моделей з різною кількістю та типами чинників сприятиме більш обґрунтованому управлінню рентабельністю власного капіталу.

Таблиця 2

**Факторні показники (ФПі) у базовому та плановому періодах
ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат» (4-факторна модель)**

№	Назва показника	ФПі ^б (базовий період)	ФПі ^п (плановий період)	ФПі ^ц (цільовий рівень)
1	Коефіцієнт фінансової залежності	2,44	2,31	2
2	Питома вага позикового капіталу в загальній валюті балансу	0,59	0,57	0,5
3	Коефіцієнт оборотності позикового капіталу	3,14	3,15	4,25
4	Рентабельність (збитковість) продажів, %	1,05	1,04	2,09
Рентабельність власного капіталу підприємства, %		4,76	4,32	8,88

Джерело: розраховано автором.

Зазначено, що можлива ситуація, коли управлінці не зможуть коригувати факторні показники, тому запропоновано розраховувати «умовну» рентабельність власного капіталу ($P'_{вк}$) підприємства (табл. 3).

Таблиця 3

**Можливі варіанти зміни показників рентабельності власного капіталу
ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат» (4-факторна модель)**

№	Поєднання показників	Варіанти (напрямки) зміни показників	$P'_{вк}$, %
1	1	$ФП_1^u \times ФП_2^p \times ФП_3^p \times ФП_4^p$	3,73
2	2	$ФП_1^p \times ФП_2^u \times ФП_3^p \times ФП_4^p$	3,78
3	3	$ФП_1^p \times ФП_2^p \times ФП_3^u \times ФП_4^p$	5,82
4	4	$ФП_1^p \times ФП_2^p \times ФП_3^p \times ФП_4^u$	8,67
5	1, 2	$ФП_1^u \times ФП_2^u \times ФП_3^p \times ФП_4^p$	3,28
6	1, 3	$ФП_1^u \times ФП_2^p \times ФП_3^u \times ФП_4^p$	5,04
7	1, 4	$ФП_1^u \times ФП_2^p \times ФП_3^p \times ФП_4^u$	7,51
8	2, 3	$ФП_1^p \times ФП_2^u \times ФП_3^u \times ФП_4^p$	5,11
9	2, 4	$ФП_1^p \times ФП_2^u \times ФП_3^p \times ФП_4^u$	7,60
10	3, 4	$ФП_1^p \times ФП_2^p \times ФП_3^u \times ФП_4^u$	11,70
11	1, 2, 3	$ФП_1^u \times ФП_2^u \times ФП_3^u \times ФП_4^p$	4,42
12	2, 3, 4	$ФП_1^p \times ФП_2^u \times ФП_3^u \times ФП_4^u$	4,44
13	1, 3, 4	$ФП_1^u \times ФП_2^p \times ФП_3^u \times ФП_4^u$	10,13
14	1, 2, 4	$ФП_1^u \times ФП_2^u \times ФП_3^p \times ФП_4^u$	6,58
15	1, 2, 3, 4	$ФП_1^u \times ФП_2^u \times ФП_3^u \times ФП_4^u$	8,88

Джерело: розраховано автором.

Найбільш важливим етапом є вибір оптимальної програми заходів, що забезпечують підвищення рентабельності власного капіталу (табл. 4).

Таблиця 4

**Приріст рентабельності власного капіталу підприємства
у розрізі окремих заходів ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат»**

№	Сутність заходу	Приріст рентабельності власного капіталу (ΔP_{BK}), відсот. пунктів	Капітальні витрати, тис. грн.	Інвестиційна вартість 1 відсот. пункту приросту рентабельності власного капіталу, грн.
1.	Використання нової тістомісильної машини	2,9	80,5	27 758,62
2.	Використання нової пакувальної машини	2,6	126,7	48 730,77
3.	Впровадження менш енергоємної тунельної печі	7,1	420,5	59 225,35
4.	Відкриття цеху з виробництва хлібобулочних виробів	6,2	500,0	80 645,16
5.	Відкриття бекераю	12,7	1617,0	127 322,83

Джерело: розраховано автором.

Заходи розташовуються у порядку зростання критеріального показника – інвестиційної вартості 1 відсоткового пункту приросту рентабельності власного капіталу.

Варіанти вибору підходу та комплексу заходів для ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат»:

1. Максимізація рентабельності власного капіталу з урахуванням інвестиційних можливостей підприємства. Бюджет складає 500–550 тис. грн.

А. 1) використання нової тістомісильної машини (80,5 тис. грн.);

2) впровадження менш енергоємної тунельної печі (420,5 тис. грн.).

Інвестиційні витрати – 501,0 тис. грн.

Зростання рентабельності власного капіталу – на 10 відсоткових пунктів.

Б. 1) використання нової пакувальної машини (126,7 тис. грн.);

2) впровадження менш енергоємної тунельної печі (420,5 тис. грн.).

Інвестиційні витрати – 547,2 тис. грн.

Зростання рентабельності власного капіталу – на 9,7 відсоткового пункту.

В. 1) Відкриття цеху з виробництва хлібобулочних виробів (500 тис. грн.).

Інвестиційні витрати – 500,0 тис. грн.

Зростання рентабельності власного капіталу – на 6,2 відсоткового пункту.

З трьох (А, Б, В) запропонованих програм заходів обираємо першу, оптимальну, оскільки будь-яка інша програма заходів (Б або В), здійснюваних у межах встановленого бюджету, забезпечить менший приріст рентабельності

власного капіталу і більш високу інвестиційну вартість 1 відсоткового пункту приросту рентабельності власного капіталу.

2. Цільовий рівень рентабельності власного капіталу з урахуванням мінімальних інвестиційних витрат.

Мета управління рентабельністю власного капіталу – підвищення на 12–14 відсоткових пунктів.

А. 1) впровадження менш енергоємної тунельної печі (7,1 відсоткового пункту);

2) відкриття цеху з виробництва хлібобулочних виробів (6,2 відсоткового пункту).

Зростання рентабельності власного капіталу – на 13,3 відсоткового пункту.

Інвестиційні витрати складуть 920,5 тис. грн.

Б. 1) відкриття бекераю (12,7 відсоткових пунктів).

Зростання рентабельності власного капіталу – на 12,7 відсоткового пункту.

Інвестиційні витрати складуть 1617,0 тис. грн.

Із двох (А, Б) запропонованих програм заходів обираємо А, оптимальну, адже будь-яка інша програма заходів (у нашому випадку тільки Б) має більш високу інвестиційну вартість 1 відсоткового пункту приросту рентабельності власного капіталу, що вкрай важливо враховувати за сучасних умов обмеженості інвестиційних коштів.

На рентабельність власного капіталу впливають різні чинники. При аналізі даного показника з'ясовано, що значний вплив має коефіцієнт рентабельності продажів. Збитковість власного капіталу спричинена відсутністю чистого прибутку підприємства. В роботі поставлене завдання визначити фактори, що впливають на збитковість продажів Y . Інструментом виконання перелічених завдань обраний кореляційно-регресійний аналіз.

До факторів належать відносні показники, що характеризують ступінь їх доцільного застосування: фондвіддача основних виробничих фондів (X_1), відношення оборотних засобів до поточних зобов'язань (X_2), відношення кредиторської заборгованості до дебіторської (X_3), коефіцієнт заборгованості (відношення позикового капіталу до власного) (X_4) і оборотність активів (X_5). Сукупність об'єктів, на яких буде проводитися кореляційно-регресійний аналіз, якісно однорідна, належить до однієї галузі – хлібопекарської, усі 17 підприємств мають збитковість продажів.

Після виключення X_1 , X_3 , X_4 регресійна модель набула вигляду:

$$\hat{Y} = -0,194 + 0,045X_2 + 0,054X_5. \quad (2)$$

Надалі сукупність підприємств поділено на дві групи: «передові-аутсайтери» та «відсталі-аутсайтери». У табл. 5 представлено порівняльний аналіз показників «передових-аутсайдерів» та «відсталіх-аутсайдерів» та

розраховано резерви зменшення збитковості продажів за рахунок факторних змінних рівняння (2).

Таблиця 5

Порівняльний аналіз «передових-аутсайдерів» та «відсталих-аутсайдерів» на основі лінійної регресійної моделі

Ознака	Середні значення ознак за групами		Різниця середніх значень	Коефіцієнти регресії	Ефект (резерв)
	«передових-аутсайдерів»	«відсталих-аутсайдерів»			
1	2	3	4	5	6
X_2	1,062	0,753	0,309	0,045	0,014
X_5	2,292	1,749	0,543	0,054	0,029
Y	-0,010	-0,062	0,052	-	0,043

Джерело: розраховано автором.

Відповідно до розподілу сукупності підприємств на основі лінійної регресійної моделі для підприємств, які представляють різні групи, запропоновано заходи щодо виходу з кризової ситуації.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження та отримані результати дозволили виконати важливі науково-практичні завдання, а саме: удосконалення теоретичних і методичних підходів, практичних засад щодо управління рентабельністю власного капіталу підприємств хлібопекарської галузі України. Основні результати виконаного дослідження полягають у такому:

1. В економічній літературі відсутній системний підхід до управління рентабельністю власного капіталу підприємства. Значна увага приділяється лише аналізу динаміки показника, впливу чинників на результативну ознаку. Інші функції управління відсутні. Управління даним показником найчастіше зводиться до підбору цільової структури капіталу, за якої досягається бажаний рівень рентабельності з розрахунком ефекту фінансового важеля.

2. Запропоновано власне визначення поняття «управління рентабельністю власного капіталу» як процес, спрямований на забезпечення досягнення максимізації або цільового рівня даного показника з урахуванням допустимого фінансового ризику, тобто розглядаються два підходи до управління рентабельністю власного капіталу промислового підприємства. Залежно від того, яку мету перед собою ставить господарюючий суб'єкт, той підхід він і обере.

3. Виявлено, що на підприємствах хлібопекарської галузі застосовується як власний капітал, так і позиковий. Тому разом із наявними факторними моделями фірми «DuPont» запропоновано використовувати 4-факторну модель, яка включає показники оборотності позикового капіталу, питомої ваги позикового капіталу в загальній валюті балансу. Використання даної моделі надасть можливість комплексно та всебічно оцінити вплив чинників на рентабельність власного капіталу, у т. ч. виявити вплив позикового капіталу.

4. Не існує універсального підходу, який задовольняв би всім вимогам для розкладання загального приросту результативної ознаки за чинниками при використанні у факторному економічному аналізі мультиплікативних моделей. З позиції теорії синергії та проведення більш точного аналізу, найбільш доцільним є використання методу виявлення ізольованого впливу чинників, який дозволяє виявити ефект їх взаємодії, визначити «чистий» вплив факторів. На основі проведеного аналізу впливу факторів на рентабельність власного капіталу ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат», ПАТ «Одеський коровай» з'ясувалося, що на досліджуваній показник найбільшою мірою впливають результати операційної діяльності, найменшою – результати фінансової діяльності.

5. Досліджено багатоваріантність напрямів формування рентабельності власного капіталу підприємства з урахуванням можливості коригувати цільові факторні чинники. За сучасних умов не всіма чинниками можна управляти, що викликано як залежними від підприємства умовами, так і незалежними. Тому запропоновано розглядати «умовну» рентабельність власного капіталу підприємства.

6. Установлено, що характерними рисами хлібопекарської галузі України є збитковість виробництва хліба масових сортів, значний рівень тіньового ринку (50–60 %). Як наслідок збитковості – нестача у підприємств власних обігових коштів для забезпечення діяльності підприємства. Це призводить до зниження обсягів виробництва, зменшення реалізації продукції, зрештою недоотримання прибутку. Для відшкодування недостатності коштів підприємства вимушені залучати позиковий капітал. Також цій галузі притаманні низька технічна оснащеність, дорожня сировини, значна частка тіньового ринку, розвиток сегменту заморожених хлібних напівфабрикатів за рахунок імпорту з-за кордону тощо.

7. Сформовано та апробовано підходи до управління рентабельністю власного капіталу, що ґрунтуються на досягненні двох стратегічних цілей: максимізації рентабельності власного капіталу або досягненні його цільового рівня. Автором запропоновано розраховувати цільовий рівень рентабельності власного капіталу як відношення цільової величини чистого прибутку до цільової величини власного капіталу. Цільова величина власного капіталу визначається з урахуванням сформованої раніше величини активів та нормативного значення коефіцієнта автономії. Отриманий рівень рентабельності характеризує потрібний рівень для розвитку підприємства та здійснення фінансових резервів з урахуванням допустимого фінансового ризику.

8. Обґрунтовано доцільність використання критеріального показника – інвестиційна вартість 1 відсоткового пункту приросту рентабельності власного капіталу, що дозволяє визначати оптимальні шляхи реалізації двох підходів управління рентабельністю власного капіталу підприємств хлібопекарської галузі України. Обираючи заходи, що знаходяться в порядку зростання інвестиційної вартості питомого приросту рентабельності власного капіталу

для досягнення цільового рівня з мінімальними інвестиційними витратами, отримуємо оптимальну програму заходів. При виборі комплексу заходів беруться до уваги лише ті, які не перевищують наявний бюджет або мають мінімальні інвестиційні витрати.

9. Побудовано регресійну модель рентабельності (збитковості) продажів підприємств хлібопекарської галузі, що надає змогу виявити резерви підвищення коефіцієнта покриття та оборотності активів і спрогнозувати зміну результативного показника. Обґрунтовано поділ підприємств із вибірки на 2 групи залежно від середнього значення збитковості продажів: «передові-аутсайтери» і «відсталі-аутсайтери». Виявлено резерви підвищення факторних змінних групи підприємств хлібопекарської галузі – «відсталіх-аутсайдерів».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Розділ в колективній монографії:

1. Чернецька Ю. А. Формування системи розвитку підприємств на прикладі підприємств хлібобулочної галузі / Т. В. Куклінова, С. М. Телешевська, Ю. А. Чернецька // Інвестиційні проблеми та шляхи розвитку підприємств харчової промисловості : моногр. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. А. Г. Гончарука. – О. : Фенікс, 2013. – С. 181–200 (0,47 д. а. належить здобувачеві ; особистий внесок здобувача полягає у вивченні сучасного стану та важелів підвищення ефективності розвитку вітчизняних підприємств хлібопекарської галузі).

Статті у наукових фахових виданнях:

2. Чернецкая Ю. А. Рентабельность предприятия в условиях экономического кризиса / Ю. А. Чернецкая // Науковий вісник ОДЕУ. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки : економіка, політологія, історія. – Одеса : ОДЕУ, 2009. – № 8 (86). – С. 104–114 (0,44 д. а.).

3. Чернецька Ю. А. Управління левериджем з метою досягнення стійкого розвитку підприємства / Ю. А. Чернецька // Вісн. соціал.-екон. досліджень : зб. наук. пр. ; наук. ред. М. І. Зверяков [та ін.]. – Одеса : ОДЕУ, 2010. – № 38. – С. 372–376 (0,36 д. а.).

4. Чернецька Ю. А. Аналіз факторів формування структури капіталу підприємства / Ю. А. Чернецька // Вчен. зап. ун-ту «Крок». – Вип. 27 : у 2-х т. – К., 2011. – Т. 2. – С. 121–125 (0,26 д. а.).

5. Чернецька Ю. А. Формування оптимальної структури капіталу підприємства / Ю. А. Чернецька // Вісн. Хмельн. нац. ун-ту (Серія «Екон. науки») : зб. наук. пр. – Хмельницький : 2011. – № 2. – Т. 3 (175). – С. 109–111 (0,24 д. а.).

6. Чернецька Ю. А. Методи багатокритеріальної оптимізації структури капіталу підприємства / Ю. А. Чернецька // Науковий вісник ОНЕУ. Всеукраїнська асоціація молодих науковців. – Науки : економіка, політологія, історія. – Одеса : ОНЕУ, 2012. – № 10 (162). – С. 100–110 (0,42 д. а.).

Стаття у виданні, що включено до наукометричних баз:

7. Чернецька Ю. А. Стан хлібопекарської галузі України та перспективи розвитку / Ю. А. Чернецька // Journal of Applied Management and Investments. – Одеса : ООО «Одес. брокер. дом», 2013. – № 3. – Т. 2. – С. 226–229 (0,24 д. а.).

Статті у зарубіжних виданнях:

8. Чернецкая Ю. А. Синергетический эффект факторов рентабельности собственного капитала предприятия / А. Г. Янковой, Ю. А. Чернецкая // Вестн. ВГУ. – 2014. – № 1. – С. 149–151 (0,22 д. а. ; 0,11 д. а. належить здобувачеві ; особистий внесок здобувача полягає у проведенні аналізу рентабельності власного капіталу за допомогою методу виявлення ізольованого впливу окремих чинників результативного показника, розрахунок синергетичного впливу чинників).

9. Чернецкая Ю. А. К проблеме управления рентабельностью собственного капитала предприятия на основе целевых показателей / Ю. А. Чернецкая // Бизнес Информ. – 2015. – № 1. – С. 149–154 (0,52 д. а.).

Матеріали і тези конференцій:

10. Чернецкая Ю. А. Факторы повышения рентабельности собственного капитала / Ю. А. Чернецкая // Сучасні технології управління підприємством та можливості використання інформаційних систем : стан, проблеми, перспективи: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (Одеса, 26–27 берез. 2010 р.), ОНУ ім. І.І. Мечникова. – Одеса, 2010. – С. 264–267 (0,16 д. а.).

11. Чернецкая Ю. А. Финансовый механизм предприятия / Ю. А. Чернецкая // Эффективность бизнеса в условиях трансформационной экономики : міжнар. наук.-практ. конф., (Сімферополь, 4–6 черв. 2010 р.). – Сімферополь : ВіТроПринт, 2010. – С. 276–278 (0,15 д. а.).

12. Чернецкая Ю. А. Структура капитала как один из элементов развития предприятия / Ю. А. Чернецкая // Економіка і управління в умовах глобалізації : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., (Донецьк, 1–7 груд. 2010 р.), ДонНУЕТ ім. М. Туган-Барановського, Ін-т економіки і управління. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2010. – Т. 2. – С. 290–292 (0,17 д. а.).

13. Чернецька Ю. А. Вплив структури капіталу на стійкий розвиток підприємства / Ю. А. Чернецька // Україна : Схід-Захід – проблеми сталого розвитку : матеріали другого туру всеукраїн. наук.-практ. конф., (Львів, 24–25 листопада 2011 р.). – Л. : РВВ НЛТУ України, 2011. – Т. 2. – С. 237–239 (0,15 д. а.).

14. Чернецька Ю. А. Апарат багатокритеріальної оптимізації в управлінні структурою капіталу підприємства / Ю. А. Чернецька // Сучасні технології управління підприємством та можливості використання інформаційних систем : стан, проблеми, перспективи : матеріали сьомої міжнар. наук.-практ. конф., (Одеса, 30–31 берез. 2012 р.), ОНУ ім. І. І. Мечникова. – Одеса, 2012. – С. 90–93 (0,15 д. а.).

15. Чернецька Ю. А. Модель рентабельності власного капіталу підприємства / Ю. А. Чернецька // Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики : матеріали першої міжнар. наук.-практ. конф., (Одеса, 18–19 жовт. 2012 р.), ОНЕУ. – Одеса : Атлант, 2012. – Т. 2. – С. 477–478 (0,10 д. а.).

16. Чернецька Ю. А. Аналіз чинників рентабельності власного капіталу підприємства / Ю. А. Чернецька // Економіка підприємства : сучасні проблеми теорії та практики : матеріали другої міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 26–27 верес. 2013 р.), ОНЕУ. – Одеса : Атлант, 2013. – С. 230–232 (0,10 д. а.).

17. Чернецька Ю. А. Детерміновані факторні моделі в управлінні рентабельністю власного капіталу підприємства / Ю. А. Чернецька // Інтеграційна система освіти, науки і виробництва в сучасному інформаційному просторі : матеріали міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., (Тернопіль, 29–30 квіт. 2014 р.). – Тернопіль : Крок, 2014. – С. 278–279 (0,10 д. а.).

18. Чернецька Ю. А. До проблеми управління рентабельністю власного капіталу підприємства / Ю. А. Чернецька // Економіка підприємства : сучасні проблеми теорії та практики : матеріали третьої міжнар. наук.-практ. конф., (Одеса, 18-19 верес. 2014 р.), ОНЕУ. – Одеса : Атлант, 2014. – С. 103–104 (0,13 д. а.).

АНОТАЦІЯ

Чернецька Ю. А. Управління рентабельністю власного капіталу промислового підприємства. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). – Одеський національний економічний університет, Одеса, 2015.

У дисертаційній роботі досліджуються теоретичні, методичні та практичні питання управління рентабельністю власного капіталу підприємств хлібопекарської галузі. Удосконалено понятійний апарат, а саме визначення поняття «управління рентабельністю власного капіталу». Запропоновано два підходи до управління рентабельністю власного капіталу, що ґрунтуються на досягненні двох стратегічних цілей.

Доповнено наявні моделі рентабельності власного капіталу за рахунок оборотності позикового капіталу, питомої ваги позикового капіталу в загальній валюті балансу. Надано оцінку синергетичного ефекту взаємодії чинників, що визначають рентабельність власного капіталу. Досліджено багатоваріантність напрямів формування рентабельності власного капіталу ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат». Розроблено оптимальну програму заходів на основі критеріального показника щодо забезпечення досягнення максимального або цільового рівня рентабельності власного капіталу.

Запропоновано здійснювати аналіз та прогноз збитковості продажів підприємств хлібопекарської галузі на основі кореляційно-регресійного аналізу. Розраховані резерви зростання коефіцієнта покриття і оборотності активів для підприємств-аутсайдерів.

Ключові слова: рентабельність власного капіталу, управління, цільовий рівень рентабельності, максимізація рентабельності власного капіталу, моделі рентабельності власного капіталу.

АННОТАЦИЯ

Чернецкая Ю. А. Управление рентабельностью собственного капитала промышленного предприятия. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.04 – экономика и управление предприятиями (по видам экономической деятельности). – Одесский национальный экономический университет, Одесса, 2015.

В диссертационной работе исследуются теоретические, методические и практические вопросы управления рентабельностью собственного капитала предприятий хлебобулочной отрасли.

Проведено исследование теоретической базы понятий, подходов к управлению рентабельностью собственного капитала. Усовершенствован понятийный аппарат, а именно: определение понятия «управление рентабельностью собственного капитала».

Автором проанализировано состояние предприятий хлебопекарной отрасли Украины, выявлены основные проблемы, с которыми сталкиваются предприятия, основные тенденции в исследуемой отрасли. Хлебопекарная отрасль является специфической, в которой цены на хлеб напрямую зависят от цен на муку, энергоносители. Цены на муку достаточно высокие, однако цены на хлеб жестко регулируются. Поэтому в связи с тем, что цены на энергию и сырье постоянно увеличиваются, производство социальных сортов хлеба является убыточным.

Дополнены существующие модели рентабельности собственного капитала (3-х и 5-факторные модели фирмы «DuPont») за счет показателей оборачиваемости заемного капитала и удельного веса заемного капитала в валюте баланса. Это даст возможность, наряду с использованием двух известных моделей, определить влияние заемного капитала на рентабельность собственного капитала.

В ходе анализа рентабельности собственного капитала ПАО «Черновицкий хлебокомбинат», ПАО «Одесский каравай» был использован метод выявления изолированного влияния факторов. Проведена оценка синергетического эффекта взаимодействия факторов, определяющих рентабельность собственного капитала.

Предложена авторская методика определения целевого уровня рентабельности собственного капитала, рассчитанного как отношение целевой величины чистой прибыли к целевой сумме собственного капитала. Целевая величина чистой прибыли зависит от потребности в основных средствах, нематериальных активах, в осуществлении финансовых резервов. Рассмотренная методика может быть использована как на прибыльном, так и на убыточном предприятии.

Исследована вариабельность направлений формирования рентабельности собственного капитала на примере ПАО «Черновицкий хлебокомбинат». В современных рыночных условиях хозяйствования возможна ситуация, когда управленцы не смогут одновременно корректировать все факторные показатели рентабельности собственного капитала, а только некоторые. Поэтому в работе предложено рассчитывать «условную» рентабельность собственного капитала предприятия. Таким образом, у финансовых работников существует вариабельность управленческих решений: рентабельность собственного капитала будет зависеть от имеющихся у предприятия возможностей и от влияния факторов.

Сформированы и апробированы подходы к управлению рентабельностью собственного капитала, базирующиеся на достижении двух стратегических целей: максимизации рентабельности собственного капитала или достижении целевого уровня. Учитывая современную экономическую ситуацию, финансовые возможности предприятий, предлагается максимизировать рентабельность собственного капитала, а также достигать целевого уровня с учетом определенного ограниченного инвестиционного бюджета. Отбор оптимальной программы мероприятий, способствующих достижению описанных выше уровней, происходит на основе критериального показателя – инвестиционной стоимости 1 процентного пункта прироста рентабельности собственного капитала.

Автором предложено осуществлять анализ и прогноз убыточности продаж предприятий хлебопекарной отрасли на основе корреляционно-регрессионного анализа. Рассчитаны резервы роста коэффициента покрытия и оборачиваемости активов предприятий-аутсайдеров.

Ключевые слова: рентабельность собственного капитала, управление, целевой уровень рентабельности, максимизация рентабельности собственного капитала, модели рентабельности собственного капитала.

SUMMARY

Chernetska Y. A. Managing the return on equity of the industrial enterprise. – Manuscript.

The thesis on the received a degree Candidate of Economic Sciences on specialty 08.00.04 – Economics and Management of Enterprises (According to the Types of Economic Activities). – Odessa national economic university, Odessa, 2015.

This thesis is dedicated to researching theoretical, methodological and practical issues of the return on equity (ROE) management in the baking industry enterprises. Conceptual apparatus, namely, "management return on equity" has been improved.

The existing models of return on equity (3- and 5-factor models of the «DuPont» company) are complemented at the expense of turnover indicators of borrowed capital and the share of debt capital in the balance sheet.

The author has proposed a method of determining a target level of return on equity, calculated as a ratio of the target profit margin to the target amount of equity.

The target amount of net income depends on the needs in fixed assets, intangible assets and in the implementation of financial reserves.

The approaches to the management of return on equity were formed and tested. These approaches implement two strategies: maximizing the return on equity or achieving the target level. Depending on the chosen strategy, the company decides what approach to use. It has been proposed to maximize the return on equity, as well as to achieve a target level based on certain limited investment budget.

Key words: the return on equity, management, the target level of profitability, the maximizing profitability, the return on equity models.

Підписано до друку _____ Зам. _____
Формат паперу 60x84 1/16 обсяг _____ авт. арк.
Тир. _____ прим. ОНЕУ м. Одеса 82, вул. Преображенська, 8